

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

Privind modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr. 55 din 30 ianuarie 2012

În conformitate cu prevederile Legii nr.1402-XIII din 16 decembrie 1997 privind sănătatea mintală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44-46, art.310), cu modificările și completările ulterioare, Legii asistenței sociale nr. 547-XV din 25 decembrie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42-44, art.249), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Hotărîrea Guvernului nr. 55 din 30 ianuarie 2012 „Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor minime de calitate” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.29, art.79) se modifică și se completează după cum urmează:

- 1) în titlul hotărîrii și în tot textul hotărîrii, cuvîntul „minime” se exclude;
- 2) anexa nr.1 la hotărîre:
pe tot parcursul textului:
cuvîntul „terapeutice” se exclude;
cuvîntul „plasare”, la orice caz gramatical, se substituie cu cuvîntul „admitere”, la cazul gramatical corespunzător;
la punctul 2, cuvîntul „distinct” se exclude, iar după cuvîntul „asistență” se introduce cuvîntul „medicală”;
- punctele 3 și 4 vor avea următorul cuprins:
„3. Centrul este o instituție medico-socială publică sau privată, creată pe baza legislației în vigoare.
Centrul poate fi creat de către:
1) autoritățile administrației publice centrale;
2) autoritățile administrației publice locale;
3) organizațiile internaționale și neguvernamentale, cu informarea Ministerului Sănătății;
4) autoritățile publice locale și organizațiile neguvernamentale sau private, pe baza unui acord de activitate comună;

5) organizațiile private, cu informarea Ministerului Sănătății.

4. Centrul își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, prezentului Regulament, standardelor de calitate ale Centrului și dispozițiilor autorităților administrației publice locale, precum și cu prevederile tratatelor internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte.”;

punctul 5 se completează în final cu cuvintele „sau de subcont separat, ca parte componentă a altei instituții medico-sanitare”;

punctul 6 va avea următorul cuprins:

„6. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică:

1) *serviciu integrat de sănătate mintală* – sistem complex de servicii de sănătate mintală oferit în cadrul structurilor medicale și sociale la nivel de comunitate, destinat prevenirii maladiilor mintale, tratamentului și reabilitării psihosociale a persoanelor cu probleme de sănătate mintală;

2) *centru comunitar de sănătate mintală* (în continuare – *Centru*) – instituție medico-socială publică sau privată ori subdiviziune a unei instituții medico-sanitare publice care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistență medicală consultativă de evaluare, prevenire și depistare precoce, reabilitare psihosocială, în vederea incluziunii socioprofesionale și familiale a acestor, suport și mediere în relațiile cu familia și comunitatea;

3) *persoană cu probleme de sănătate mintală* – persoană care suferă de o maladie psihică, persoană cu dezechilibru psihic sau insuficient dezvoltată psihic, precum și persoană care manifestă alte dereglări ce pot fi clasificate, conform normelor de diagnostic în vigoare în practica medicală, ca tulburări psihice, care are nevoie de îngrijire și suport special din partea familiei și comunității;

4) *centru de zi* – serviciu oferit de Centru persoanelor cu probleme de sănătate mintală neinstituționalizați;

5) *beneficiar al Centrului de zi* – copil sau adult cu probleme de ordin mintal/de intelect, psihic și de comportament, care întrunește condițiile de eligibilitate/admitere stabilite în anexa nr.1 la prezentul Regulament;

6) *management de caz* – metodă principală de lucru, prin intermediul căreia se evaluează nevoile beneficiarului, se asigură coordonarea, monitorizarea și evaluarea serviciilor prestate, care are drept scop reabilitarea psihosocială și integrarea sociofamilială a persoanelor afectate de tulburări mintale;

7) *echipă multidisciplinară* – totalitate a profesioniștilor din domeniul sănătății mintale, cum sînt: medicul psihiatru, psihologul, nursa psihiatrică, asistentul social, ergoterapeutul și alt personal paramedical care monitorizează și tratează persoanele cu tulburări mintale, ce se află în evidența psihiatrică a unui sector arondat. Pentru a combina îngrijirile destinate acestor persoane, echipa multidisciplinară utilizează un sistem flexibil de îngrijire comunitară;

8) *coordonator al echipei multidisciplinare* – psihiatru care primește beneficiarii în Centru și îi repartizează corespunzător la managerii de caz, fiind

responsabil de semnarea acordului cu beneficiarii, precum și de monitorizarea documentației necesare întocmite de către managerul de caz;

9) acord de colaborare – acord scris încheiat între Centru și beneficiar sau, după caz, reprezentantul legal al acestuia, în care se stipulează condițiile în care se acordă serviciile medicale și de reabilitare psihosocială, precum și drepturile și obligațiile fiecăreia dintre părți;

10) standarde de calitate pentru Centru – norme obligatorii, a căror aplicare garantează asigurarea unui nivel minim de calitate în procesul de furnizare a serviciilor în domeniu (în continuare – *standarde de calitate*);

11) servicii comunitare de sănătate mintală – servicii medicale, de suport social și de reabilitare combinate, organizate în comunitate și legate între ele în așa fel încât să producă maximum de efect pozitiv asupra sănătății persoanei cu probleme de sănătate mintală;

12) asistență mobilă la domiciliu și de soluționare a crizelor – serviciu oferit de centru pacienților cu tulburări mintale care nu au posibilitate să frecventeze instituțiile medicale, dar care acceptă tratamentul în scopul efectuării unor intervenții ce vor contribui la prevenirea dezvoltării episoadelor acute de boală;

13) urgențe în sănătatea mintală – grup de afecțiuni psihice heterogene, a căror trăsătură comună este nevoia de intervenție imediată și de cea mai bună calitate, pentru a reduce riscurile majore pentru viața, vătămarea gravă sau amenințarea la integritatea fizică a persoanei sau a celor din jur.”;

punctul 9:

se completează cu litera a)¹ cu următorul cuprins:

„a)¹ asigurarea tuturor necesităților de sănătate mintală ale pacienților, locuitori ai teritoriului administrativ deservit;”

la litera b), cuvântul „multidisciplinare,” se substituie cu cuvintele „multidisciplinare și”, iar cuvintele „și alimentației corecte” se exclud;

se completează cu literele b)¹ - b)⁴ cu următorul cuprins:

b)¹) depistarea precoce a factorilor de risc care pot provoca tulburări mintale și dereglări comportamentale și realizarea măsurilor corespunzătoare în vederea tratării lor și prevenirii unor evoluții nefavorabile;

b)²) oferirea serviciilor consultative, intervențiilor psihoterapeutice, recomandarea și supravegherea tratamentului farmacoterapeutic de susținere, prescrierea medicamentelor compensate, în conformitate cu recomandările de specialitate și a ghidurilor de bună practică;

b)³) depistarea, supravegherea, evidența persoanelor cu probleme de sănătate mintală, inclusiv păstrarea documentației de evidență medicală primară a persoanelor cu probleme de sănătate mintală (f 025 e, dosarul pentru serviciile oferite în centrul de zi);

b)⁴) examinarea medicală, inclusiv în comisii, cu eliberarea concluziilor și/sau certificatelor în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare (după caz); ”

la litera c), după cuvîntul „temporar” se introduce cuvintele „, după caz,”;
la litera d), cuvintele „recomandările de specialitate și ghidurile de bună practică” se substituie cu cuvintele „protocoalele clinice naționale”;

se completează cu literele i)-l) cu următorul cuprins:

„i) ghidarea și supervizarea medicilor de familie în implementarea practică a protocoalelor clinice naționale, inclusiv referirea beneficiarilor conform nivelurilor de asistență medicală;

j) depistarea precoce a tulburărilor specifice de dezvoltare și a disfuncțiilor psihopatologice la copii și adolescenți;

k) asigurarea incluziunii sociale a persoanelor cu probleme de sănătate mintală prin combaterea stigmei și sensibilizarea comunității în problemele sănătății mintale;

l) alte atribuții de funcție prevăzute de actele normative în vigoare aprobate de către Ministerul Sănătății.”;

la punctul 11 litera d), cuvintele „datelor și” se substituie cu cuvîntul „datele”, iar după cuvintele „medicale și” se introduce cuvîntul „anchetei”;

punctul 12:

la litera a), cuvîntul „instructive” se substituie cu cuvintele „de instruire”;

la litera b), după cuvîntul „specialiștilor” se introduc cuvintele „din domeniul sănătății mintale și a medicinei de familie, precum”;

la litera d), după cuvintele „de psihiatrie,” se introduc cuvintele „instituțiilor de asistență medicală primară,”;

la litera h), cuvintele „, precum și a intereselor sociale importante în domeniul său de activitate” se exclud;

se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) alte drepturi prevăzute de actele normative în vigoare, aprobate de Ministerul Sănătății.”;

punctul 14):

la litera c), cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”;

la litera d), cuvîntul „sau” se exclude și se completează în final cu cuvintele „sau propria cerere”;

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) informația despre supraveghere, rezultatele examenelor clinice, tratamentele efectuate în condiții de ambulator și spital, inclusiv de reabilitare, evoluția stării de sănătate mintală în dinamică”;

punctul 19 va avea următorul cuprins:

„19. În funcție de necesitățile copiilor și adulților cu dizabilități mintale din comunitate, Centrul oferă următoarele servicii:

1) servicii psihiatrice consultative de ambulator;

2) servicii oferite în Centrul de zi;

3) servicii de asistență mobilă la domiciliu și de soluționare a crizelor.”;

la punctul 20 litera a), cuvintele „farmacologică psihotropă” se exclude;

la punctul 21, cifrele „19.00” se substituie cu cifrele „18.00”;

la punctul 22, textul „, și Terapia comunitară afirmativă” se exclude;

la punctul 23, cuvîntul „aflare” se substituie cu cuvîntul „îngrijire” și se completează în final cu textul „cu posibilitatea referirii spre alte servicii”;

la punctul 25 alineatul al doilea, cuvintele „Terapia comunitară afirmativă” se substituie cu cuvintele „Managementul de caz”;

la punctul 26, după cuvîntul „elaborat” se introduc cuvintele „de managerul de caz.”;

punctul 27 se abrogă;

la punctul 31, sintagma „consiliul de expertiză medicală a vitalității” se substituie cu sintagma „Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă”;

la punctul 32, textul „Managerul de caz revizuieste planul individualizat de asistență a beneficiarului” se substituie cu textul „Managerul de caz, împreună cu echipa multidisciplinară, evaluează progresele beneficiarului și ia deciziile de modificare a planului individual de asistență”;

punctele 33 și 36 se abrogă;

la punctul 37, cuvintele „doar în una din” se substituie cu cuvîntul „în”;

punctul 44 va avea următorul cuprins:

„44) Directorul Centrului este angajat și demis, conform prevederilor legale, de către autoritatea/organul abilitată/abilitat cu dreptul de numire în funcție.”;

la punctul 45, litera g) se completează în final cu cuvintele „și Centrul Național de Management în Sănătate”;

la punctul 47, propoziția a doua se exclude;

la punctul 50, cuvintele „autoritatea administrației publice locale care a instituit Centrul” se substituie cu cuvintele „fondatorul Centrului”;

punctul 52 va avea următorul cuprins:

„52. Plata muncii personalului angajat se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”;

la punctul 53, cuvintele „administrația publică locală” se substituie cu cuvintele „fondatorul Centrului”;

la punctul 55, cuvintele „autoritatea administrației publice locale” se substituie cu cuvintele „fondatorul Centrului”;

la punctul 56, cuvintele „autorității administrației publice locale care l-a fondat” se substituie cu cuvintele „fondatorului Centrului”;

3) în anexa nr. 1 la Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală”:

punctul 1 va avea următorul cuprins:

„1. Criteriile de admitere a beneficiarilor în Centru sînt următoarele:

a) sa sufere de o tulburare mintală și de comportament (F00-F99), conform Clasificației internaționale a maladiilor, revizia X;

b) sa aibă domiciliul în aria arondată;

c) sa necesite servicii medicale de sănătate mintală și/sau psihosociale.”;

punctele 2, 3 și 4 se abrogă;

la punctul 5 litera c), cuvintele „stupefiante” se substituie cu cuvintele „psihoactive și droguri”;

4) anexa nr. 2 la Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală:

subpunctul 6, cuvîntul „invaliditate” se substituie cu cuvîntul „dizabilitate”;

subpunctele 7), 8), 9) și 14) se exclud;

5) în anexa nr. 4 la Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală:

titlul va avea următorul cuprins:

**„Managementul cazului pentru beneficiarul
Centrului comunitar de sănătate mintală”;**

la punctul 1, cuvintele „caz asistat” se substituie cu cuvintele „management de caz”;

la punctul 2, cuvintele „Cazul asistat” se substituie cu cuvintele „Managementul de caz”, iar cuvîntul „terapeutice” se exclude;

6) anexa nr. 5 la Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală:

punctul 2:

la litera a), după cuvintele „medic-psihiatru” se introduce cuvântul „sau psiholog”;

la litera d), textul „ , care activează benevol și gratuit la realizarea diferitor programe ale Centrului” se exclude;

punctul 3:

la alineatul întâi, cuvântul „terapeutică” se exclude, poziția „ergoterapeut (poate fi asistentă medicală cu specializare în domeniul respectiv) – 1” se substituie cu poziția „ergoterapeut (asistent social sau asistent medical) – 2”, iar poziția „asistente medicale psihiatrice – 2” – cu poziția „asistente medicale psihiatrice – 5”;

la punctul 4, textul „o echipă la 40-50 mii de locuitori” se substituie cu textul „o echipă la 40 mii de locuitori”;

7) în anexa nr. 2 la hotărâre:

punctul 11 va avea următorul cuprins:

„11. Evaluarea se efectuează de către echipa multidisciplinară, care ține cont de datele supravegherii efectuate de către instituția de asistență medicală primară, consultațiilor medicului psihiatru, extrasului din spitalul de psihiatrie sau din spitalele raionale.”;

la punctul 20, litera d) se exclude;

la punctul 23, sintagma „6 luni” se substituie cu sintagma „3 luni”;

punctul 80 se completează în final cu cuvintele „ , cu liberul consimțământ al persoanei”;

la punctul 91, cuvintele „încadrare în” se substituie cu cuvintele „participare la”;

punctele 128 și 161 vor avea următorul cuprins:

„128. Centrul deține și aplică o procedură privind protecția beneficiarilor împotriva abuzului de orice fel, neglijării, discriminării, tratamentului degradant sau inuman.”;

„161. Respectarea prevederilor legislației privind controlul tutunului sînt obligatorii.”

la punctul 167, după cuvintele „experiența necesară” se introduc cuvintele „în domeniul sănătății mintale”.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

**Nota de argumentare
la proiectul hotărîrii Guvernului
Privind modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr. 55
din 30 ianuarie 2012**

1. Condiții ce au impus modificarea hotărîrii de Guvern

Proiectul modificării Hotărîrii Guvernului prezentat a fost elaborat în temeiul Legii privind sănătatea mentală nr.1402 din 16.12.1997, Legii asistenței sociale nr. 547 din 25.12.2003 și Legii cu privire la serviciile sociale nr. 123 din 18.06.2010.

Proiectul actului normativ este în corespundere cu mai multe din actele comunitare în domeniul sănătății mintale: Cartea verde a Comisiei Europene „Îmbunătățirea sănătății mintale a populației. Către o strategie privind sănătatea mintală pentru Uniunea Europeană” (COM(2005)0484); Pactul european pentru sănătate mintală și bunăstare adoptat la Bruxelles la 13 iunie 2008; Rezoluția Parlamentului European privind sănătatea mintală din 19 februarie 2009 (2008/2209(INI)); Planul de Acțiuni European pentru Sănătatea Mintală 2013-2020, din 19 septembrie 2013 (EUR/RC63/11); Planul de acțiuni comprehensiv pentru sănătatea mintală pentru anii 2013-2020, adoptat de către Ministerele Sănătății din 194 State Membre la 27 mai 2013 (Rezoluția WHA66.B); Cadrul European de Acțiuni pentru Sănătatea Mintală și Bunăstare, aprobat la Bruxelles, 21-22 ianuarie 2016.

Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru a Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate urmărește instituirea unui sistem de servicii comunitare de sănătate mintală în toate localitățile țării, ajustate la standardele internaționale și europene pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală. Acestea, împreună cu serviciile spitalicești de sănătate mintală vor asigura un proces continuu de îngrijire în domeniul sănătății mintale.

Perfecționarea continuă și tendințele de dezvoltare a serviciilor de sănătate mintală contemporane, precum și noile prevederi legislative așa ca “Strategia de dezvoltare a serviciilor de sănătate mintală la nivel de comunitate și integrarea acestora în asistența medicală primară pentru anii 2013-2016” aprobată prin ordinul MS. Nr. 610 din 24.04.2013 au impus necesitatea modificării și completării HG nr. 55 din 30.01.2012, prin includerea unor noțiuni și concepte fundamentale ca reabilitarea psihosocială și recuperarea persoanelor cu tulburări mintale, asistența la domiciliu, Managementul de caz, precum și modificări în modelul de servicii prestate, și modificări la modul de organizare și funcționare a CCSM.

2. Principalele modificări ale proiectului

Modificarea Hotărîrii Guvernului prevede completarea documentului privind forma juridică a CCSM ca instituție medico-socială distinctă, precum și ca subdiviziune a instituțiilor de asistență medicală primară (CMF, CS de nivelul I,

AMT)”. Acest serviciu poate fi creat de către APL, CS, precum și de ONG-uri și alte agenții publice și private, activitatea cărora nu contravine legislației în vigoare.

Se explică coordonarea *Management de caz în Sănătate Mintală*, care se efectuează la nivel de comunitate de către un profesionist sau o echipă pentru prestarea îngrijirilor personalizate de sănătate mintală pentru reabilitare. Managementul de caz are drept scop reducerea spitalizării și susținerea reabilitării persoanei printr-o abordare holistică bazată pe model biopsihosocial. Ca rezultat, managementul de caz include servicii tradiționale de sănătate mintală, dar și serviciile de sănătate mintală din cadrul Medicinii de Familie, Centrele Comunitare de Sănătate Mintală, serviciile spitalicești de sănătate mintală din cadrul spitalelor generale, serviciile sociale pentru reabilitarea psiho-socială și asistență locativă

În versiunea revizuită, Hotărîrea Guvernului scoate în evidență schimbările în prestarea serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova, trecîndu-se la un model care pune accentul pe recuperarea și tratamentul în comunitate, mai aproape de casă. Aceasta implică un amplu sistem de prestare a serviciilor prin intermediul unei vaste rețele de prestatori de servicii la diferite nivele de îngrijire, inclusiv de către medicii de familie la nivelul asistenței primare, centrele comunitare de sănătate mintală, secțiile acute ale spitalelor generale din raioane și spitalele de psihiatrie. Coordonarea îngrijirilor în cadrul acestui continuum al serviciilor se realizează de către centrele comunitare de sănătate mintală.

Această rețea vastă de servicii îi oferă clientului suport și îngrijiri în comunitate, care includ: tratament și managementul bolii în baza modelului biopsihosocial, managementul colaborativ al cazului și servicii axate pe recuperare în comunitate.

Modelele de prestare a serviciilor redefinite în această Hotărîre de Guvern sunt adaptate în baza modelelor de prestare a îngrijirilor de sănătate mintală bazate pe dovezi din practica altor țări europene. Aceasta implică adaptarea unor elemente ale abordării de Tratament Comunitar Asertiv Flexibil pentru îngrijirile în caz de boală mintală severă, inclusiv vizitele la domiciliu, lucrul în comun asupra dosarelor în cadrul echipelor comunitare multidisciplinare de sănătate mintală, sporirea (și reducerea) intensității îngrijirilor, în dependență de necesitățile persoanelor cu boli mintale severe.

Luând în considerație importanța dezvoltării serviciilor comunitare în cadrul asistenței medicale primare și specializate de ambulatoriu în prezentul document este prezentat corelația și referirea dintre serviciile medicale și cele sociale pentru persoanele cu problemele de sănătate mintală.

3. Argumentarea și gradul compatibilității proiectului cu legislația comunitară

Proiectul Hotărîrii Guvernului pentru modificarea și completarea HG nr. 55 din 30.01.2012 a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii Republicii Moldova Cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală Nr. 1585-XIII din 27.02.1998 și Legii ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28 martie 1995, prevederilor Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dezabilități, ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr.166 din 09.07.2010, Programul

național de sănătate mintală pentru anii 2012-2016 aprobat prin HG nr. 1025 din 28 decembrie 2012 și “Strategia de dezvoltare a serviciilor de sănătate mintală la nivel de comunitate și integrarea acestora în asistența medicală primară pentru anii 2013-2016” aprobată prin ordinul MS. Nr. 610 din 24.04.2013.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor HG. Nr. 55 este prevăzut de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență și se efectuează din contul și în limitele mijloacelor prevăzute anual în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Serviciile de asistență socială vor fi asigurate din cadrul bugetelor administrației publice locale, conform legislației în vigoare.

5. Numele participanților la elaborarea proiectului

La elaborarea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea și completarea HG nr. 55 din 30.01.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru a Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor minime de calitate au participat reprezentanții Ministerului Sănătății, Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, specialiștii principali ai Ministerului Sănătății în domenii, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Familiei, reprezentanții instituțiilor medico-sanitare publice și private, proiectului „Reforma Serviciilor de Sănătate Mintală în Republica Moldova” implementat de către Institutul Trimbos (Institutul Național de Sănătate Mintală și Adicții din Olanda).

Proiectul hotărârii Guvernului Privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 55 din 30 ianuarie 2012 a fost definitivat în baza avizelor Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), Centrului Național Anticorupție, Ministerului Justiției și se prezintă spre examinare și aprobare în modul stabilit.

Ministru

Ruxanda GLAVAN